

ВОДНОСТОПАНСКИ БАЛАНС - ПОРЕЧИЕ НА р. КАМЧИЯ

и с. П. от ул. Силвен Борков,
от с. 1 стр. 010, ул. Евразийска

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И МЕТОДИЧЕСКИ ПОДХОДИ И ПРИЕМАНИЯ

Проектът е реализиран от ИВП с помощта на НИИХ по договор с МОСВ. Той представлява частта от Плановата за управление на речните басейни обхващаща управлението на използването на водите. Изпълнението на Рамковата директива на водите на Европейския съюз (Директива 2000/60/ЕС) и съгласуването с него Закон за водите на Р. България налага възвръщането на водосъхранително и добре планирано управление на повърхностните и подземните води на страната. Целта на това управление е да обезпечи чисти и в добро екологично състояние повърхностни води и незамърсени от човека с постоянен ресурс подземни води, като обезпечи оптималното задоволяване на нуждите на населението и икономиката от вода.

- Целта е необходимо да се изготвят Планове за управление на речните басейни (ПУРБ).
- Основните дейности при изготвяне на тези планове са:
 - Създаване на бази данни и среда на GIS
 - Оценка на използването и качеството им състояние и степента на обезпечаване на здравеопазване на водоползването.
 - Планиране на всички необходими мерки за постигане на набелязаните цели по отношение на подобряване на екологичното и зимното състояние на водите, на икономическите показатели на водоползването и на достатъчно, съгласно нормите, задоволяване на нуждите от вода както за питейни и битови нужди така и за промишлеността, селското стопанство и отглеждане.
- Крайната цел на разработката е да се създаде систематизирана и лесно достъпна база данни, даваща пълна графична и цифрова информация за начина, субектите и размера на използването на водите в поречието и да се направи оценка за съответствието на водния ресурс на настоящето и очаквано до 2015-2020 г. водоползване в него. Тя ще бъде основен инструмент за подпомагане на вземане на решения от страна на управляващите органи - БД и МОСВ, свързани с управление на използването на водите, издване или отнемане на разрешителни, управление на обемите в потенциални зони, преценка на възможностите за изграждане на нови водостопански схеми и системи в поречието и т.н.
- Създаването графично-цифрова информация в GIS и събирането в томова описание ще бъдат лесно достъпни източници за всякакви справки и оценки свързани с използването на водите в поречието.

ГЕОГРАФСКО, КЛИМАТИЧНО, ХИДРОГРАФСКО И ХИДРОГЕОЛОЖКО ОПИСАНИЕ НА РЕЧНИЯ БАСЕЙН

Реката Камчия е най-голямата река и на Балканския полуостров, която се влива направо в Черно море. В миналото тя се е наричала Тика. Реката и нейните притоци заемат района между разклоненията на Източна Стара планина. Тя се образува от Големия и Лудия Камчия, като за условие начало е притока Големия Камчия. Общата водосборна площ на поречието е 5388 км². Най-големият приток на р. Камчия е Лудия Камчия - дължина 201 км и 1612 км² водосборна област, със среден наклон на реката 5,3

Според хидрометрична мрежа на поречието Камчия поставени са съвкупно от 7 хидрометрични станции (ХМС), от които 4 по главната река, 2 на р. Врана и една на р. Лудия Камчия.

Станция	Област	Площ	Височина	Вид
1	Лудия Камчия	1612	1612	ХМС
2	Врана	200	200	ХМС
3	Големия Камчия	3576	3576	ХМС
4	Големия Камчия	3576	3576	ХМС
5	Големия Камчия	3576	3576	ХМС
6	Врана	200	200	ХМС
7	Врана	200	200	ХМС

ДЕМОГРАФСКО И ИКОНОМИЧЕСКО ОПИСАНИЕ НА ОБЩИНИТЕ В РАЙОНА НА РЕЧНИЯ БАСЕЙН

В поречието на р. Камчия над 180 селци, разпръснати в 14 общини се осигуряват с питейна и условно-чиста вода. Демографската характеристика на общините и населените места към тях следва общата тенденция на страната като цяло, а именно едно постоянно намаляване на населението.

Икономическата характеристика на даден район включва голем брой обекти, дейности и показатели. В поречието на р. Камчия отрасли - водопотребители в трите области обхващат от реката са:

- За област Търговище това са: добив на нерудни изкопани и минерални суровини, обработка на кожи, лене на метали, толоксенология и др.
- За област Шумен това са: производство на спиртни напитки, добив на нерудни изкопани, обработка на кожи, винопроизводство, керемично производство, керамичарски суровини, обработка на метали, и др.

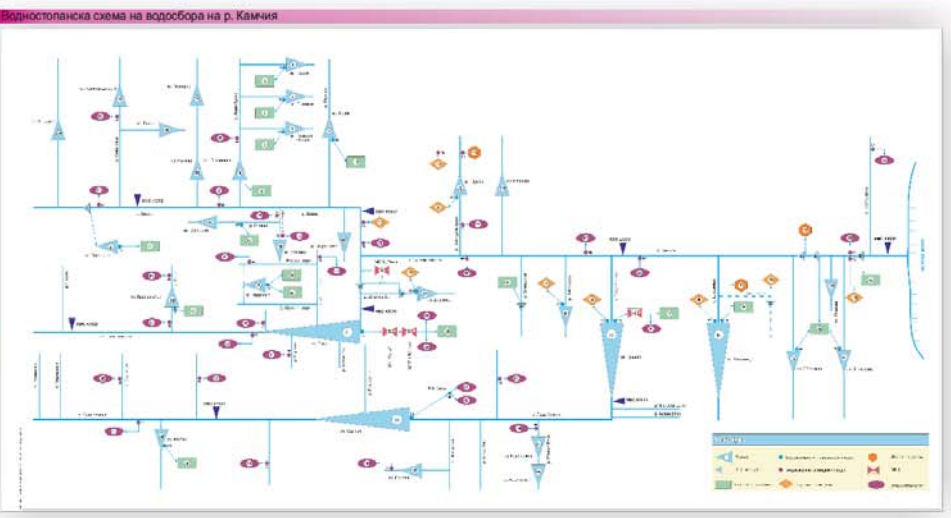
За водостопанските баланси, обаче, от значение са само тези обекти и техните характеристики, които имат отношение и се отразяват върху водопотреблението. На първо място това са промишлените предприятия и други иконом. форми, които потребяват условно-чиста вода, а в някои случаи и течаща с питейно качество, както са предприятията от хранително-вкусовата промишленост (консервна, пивоварна, млекопреработвателна и др.).

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ОТТОКА НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ И РЕСУРСА НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ В ПОРЕЧИЕТО КАМЧИЯ

Целта на меродавния хидрологичен период за оценка на оттока при разработване на ГС периодът 1961-1988 г. е избран като меродавен и представителен за оттока в близките 15-20 г. В настоящия период, около 6 години по-късно, във връзка с добитата допълнителна водостопанска информация, има основание за преоценка на този меродавен период и съответното му актуализиране.

ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА ВОДНОСТОПАНСКА СХЕМА И ПРЕДСТОЯЩИТЕ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НОВИ ВС СИСТЕМИ

Целта на проекта е създаване на възможност пълна списък (реестър) на водопотребителите намиращи се върху територията на басейн „Камчия“.

Регистър на водопотребителите

№	Име	Област	Площ	Височина	Вид
1	Лудия Камчия	Лудия Камчия	1612	1612	ХМС
2	Врана	Врана	200	200	ХМС
3	Големия Камчия	Големия Камчия	3576	3576	ХМС
4	Големия Камчия	Големия Камчия	3576	3576	ХМС
5	Големия Камчия	Големия Камчия	3576	3576	ХМС
6	Врана	Врана	200	200	ХМС
7	Врана	Врана	200	200	ХМС

ОЦЕНКА НА ВОДОПОЛЗВАНЕТО В РАЙОНА НА ПОРЕЧИЕТО

Общата оценка получена като от различните варианти на ВСБ и различните приблизителни, но доста показатели, общи списъци, се вижда, че съществуващата водостопанска инфраструктура е предвидена за използване на значителна част от оттока на това поречието. В 95% година водоползването за цяла Камчия е почти равно на оттока. Това е изключително висока степен на използване на водите на тази река, което не се среща в такава степен при другите на поречието.

Характерно за поречието на Камчия е големият ПБ водоползване за градовете Варна, Бургас и Шумен, общо около 130-140 млн. м³ и промишленото води за Девня, което общо прави около 180 млн. м³. Тези води се отнемат от р. Камчия и се връщат извън поречието. Това има негативно последиствие за осигуряването на минималните води за екосистемите в месеците с малководие.

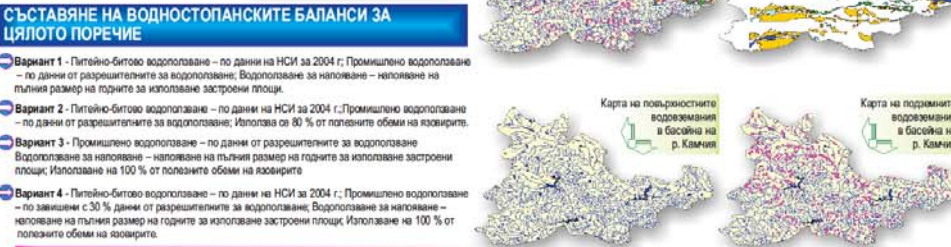
Подобряването на водоползването, което да увеличи ефективността на използването на водите и същевременно да осигури екосистемите води в реките, може да дръпне преди всичко от намалените на загубите като в каналите на напоителните системи, така и водоснабдителната мрежа. Натат трябва да се насочат усилията при управлението на водите на поречието. С други думи в това поречието екосистемите на вода в сухите години е от жизнено значение.

Вторият значителен извод от изследванията на ВСБ е, че до достигане на 60% от напоителни площи има възможност използване „Тича“, „Камчия“ и „Црнево“ да заловят до 20% от ползвателите си обем притоци за поемане на висока вълна. Това няма да доведе до неоплатиме на тяхното предназначение, което е драматично в вариант 2 на ВСБ.

ОПИСАНИЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА GIS

Представената GIS на поречието Камчия съдържа два основни проекта:

- GIS-Камчия - представява картографическа и свързана с нея цифрова информация на водостопанската инфраструктура на басейна, съдържаща водостопанските обекти и всички имиди отношения към използването на водите географски елементи на поречието;
- Схема-Камчия - представлява ИС на графичната схема на използване на водите в басейна, съдържаща цялата горесказана информация за компонентите на водостопанската схема свързана със съставянето на балансите, като и допълнителни данни, които са въведени за пълнота на информацията за басейна, тъй като ВСБ са част от ПУРБ.

СЪСТАВЯНЕ НА ВОДНОСТОПАНСКИТЕ БАЛАНСИ ЗА ЦЯЛОТО ПОРЕЧИЕ

Вариант 1 - Питейно-битово водоползване - по данни на НСИ за 2004 г.; Промислено водоползване - по данни от разрешителните за водоползване; Водоползване за напояване - напояване на пълния размер на горните за използване застроени площи.

Вариант 2 - Питейно-битово водоползване - по данни на НСИ за 2004 г.; Промислено водоползване - по данни от разрешителните за водоползване; Използване от 80 % от ползвателите обем на язовирите.

Вариант 3 - Промислено водоползване - по данни от разрешителните за водоползване; Водоползване за напояване - напояване на пълния размер на горните за използване застроени площи; Използване на 100 % от ползвателите обем на язовирите.

Вариант 4 - Питейно-битово водоползване - по данни на НСИ за 2004 г.; Промислено водоползване - по завишени с 30 % данни от разрешителните за водоползване; Водоползване за напояване - напояване на пълния размер на горните за използване застроени площи; Използване на 100 % от ползвателите обем на язовирите.

Използването на оттока при различни пунктове

Схема-Камчия

Съставяне на подробна графична схема за използване на водите в басейна на р. Камчия, която представя връзката между водотононите и водопотребителите, основа за съставяне на водостопанските баланси, като съжителстват следните слоеве:

- Пункт - повърхностно водоземане
- Ползвател - напоителни площи
- Ползвател - промишленост
- Ползвател - водоснабдяване
- Водохвватане от течащи води
- Речна мрежа
- Населени места
- Ползвател - БЕЦ
- Пункт - НИИХ
- Пункт - ХМС
- Язовири